COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.4.2019
COM(2019) 174 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Al treilea raport anual privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia

Cuprins

1. Introducere 3
1.1 Turcia şi criza refugiaților 3
1.2 Răspunsul UE la criză și instituirea instrumentului 3
2. Funcționarea instrumentului 5
3. Capacitatea financiară, durata și natura finanțării 6
4. Cea de a doua tranșă a instrumentului 7
Programarea 7
5. Punerea în aplicare a instrumentului 9
5.1 Ajutorul umanitar 10
5.2 Asistența pentru dezvoltare 11
6. Monitorizare și evaluare 15
7. Audit 17
8. Comunicare și vizibilitate 17
9. Concluzii și etapele următoare 18

1. Introducere

În conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Decizia Comisiei din 24 noiembrie 2015 privind coordonarea acțiunilor Uniunii și ale statelor membre prin intermediul unui mecanism de coordonare[1] („decizia”), Comisia trebuie să informeze periodic Parlamentul European și Consiliul cu privire la punerea în aplicare a Instrumentului pentru refugiații din Turcia (denumit în continuare „instrumentul”). Articolul 8 alineatul (2) din decizie prevede obligația Comisiei de a transmite anual Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la punerea în aplicare a instrumentului menționat. Primul raport anual privind instrumentul a fost publicat în martie 2017[2]. Acesta a prezentat modul de funcționare a instrumentului, primele acțiuni întreprinse în vederea punerii sale în aplicare, monitorizarea, sistemul de evaluare, precum și activitățile de comunicare conexe. Cel de al doilea raport a fost publicat în martie 2018[3].

1.1 Turcia și criza refugiaților

Dată fiind poziția sa geografică, Turcia este o țară importantă de primire și de tranzit pentru refugiați și migranți. Ca urmare a faptului că un număr fără precedent de persoane au sosit în Turcia, în principal din cauza conflictelor din Siria și Irak, această țară deține recordul mondial în ceea ce privește numărul de refugiați și migranți găzduiți, și anume peste 4 milioane de persoane. Această cifră include 3,6 milioane de refugiați sirieni înregistrați[4], dintre care aproximativ 155 000 locuiesc în treisprezece tabere înființate de guvernul Turciei, și peste 296 000 de refugiați și solicitanți de azil înregistrați, în principal din Afganistan, Irak, Iran și Somalia[5]. Deși Turcia continuă să depună eforturi lăudabile în ceea ce privește primirea, sprijinirea și găzduirea unui număr mare de refugiați și de migranți, aceste cifre au avut un impact semnificativ asupra comunităților-gazdă.

1.2 Răspunsul UE la criză și instituirea instrumentului

În 2015, Uniunea Europeană și statele sale membre au decis să își intensifice implicarea politică și financiară pentru a sprijini Turcia în eforturile sale de găzduire a refugiaților. În cadrul Declarației UE-Turcia din 18 martie 2016[6] (denumită în continuare „declarația”), Uniunea Europeană și Turcia au convenit asupra unei cooperări cuprinzătoare, bazate pe răspundere comună, precum și pe angajamente reciproce și pe îndeplinirea acestora. În cadrul reuniunii șefilor de stat sau de guvern cu Turcia din 29 noiembrie 2015, a fost activat Planul

[1] Decizia C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015 privind coordonarea acțiunilor Uniunii și ale statelor membre prin intermediul unui mecanism de coordonare – Instrumentul pentru refugiați destinat Turciei, modificată prin Decizia C(2016) 855 a Comisiei din 10.2.2016.

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1552547465999&from=RO

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0091&qid=1552547527585&from=RO

[4] La 29 noiembrie 2018, erau înregistrați 3 607 563 de „sirieni care beneficiază de protecție temporară”, sursa: Direcția Generală din Turcia pentru Gestionarea Migrației: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

[5] O particularitate a sistemului de azil din Turcia îl reprezintă faptul că această țară a semnat cu o rezervă Protocolul de la New York din 1967 la Convenția de la Geneva din 1951. În consecință, marea majoritate a refugiaților din Turcia nu pot solicita acordarea statutului de refugiat cu drepturi depline, ci doar a „statutului condiționat de refugiat”, care, dacă este acordat, limitează șederea în țară până când un refugiat recunoscut este „relocat într-o țară terță”.

[6] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

comun de acțiune UE-Turcia[7] pentru a ajuta această țară să gestioneze consecințele conflictului din Siria.

Ca răspuns la solicitarea statelor membre ale UE privind alocarea unei finanțări suplimentare substanțiale pentru sprijinirea refugiaților din Turcia, Comisia a instituit, la 24 noiembrie 2015, Instrumentul pentru refugiații din Turcia[8]. Acesta este un mecanism care coordonează mobilizarea resurselor care provin de la bugetul UE și din contribuții suplimentare din partea statelor membre, integrate în bugetul UE ca venituri alocate externe. Suma totală a contribuțiilor este de 6 miliarde EUR, dintre care 3 miliarde EUR au fost angajate pentru perioada 2016-2017 și alte 3 miliarde EUR au fost angajate pentru perioada 2018-2019. Începând din 2011, UE și statele membre au mobilizat împreună ca răspuns la criza siriană aproape 10,4 miliarde EUR, dintre care 4,8 miliarde EUR au provenit din bugetul UE.

Instrumentul completează și majorează finanțarea existentă acordată de UE în cadrul Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană[9] (Fondul fiduciar al UE - FFUE), al Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) și al programelor naționale din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA), care au contribuit toate la activitățile privind refugiații desfășurate împreună cu parteneri-cheie. De asemenea, acesta completează Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului[10].

Punerea în aplicare a declarației a continuat să joace un rol-cheie în cursul anului 2018, asigurând faptul că provocarea reprezentată de migrație este abordată în mod eficace și în comun de UE și Turcia. Declarația continuă să dea rezultate concrete în ceea ce privește reducerea numărului de treceri neregulamentare și periculoase și salvarea de vieți omenești în Marea Egee.

În 2018, numărul total de sosiri din Turcia în UE a fost de 50 789, față de 41 720 de sosiri în 2017 (o creștere de 22 %). Această cifră include 47 939 de sosiri în Grecia (dintre care 32 141 pe cale maritimă și 15 798 pe cale terestră), 2 383 de sosiri în Italia, 349 de sosiri în Bulgaria și 118 sosiri cu ambarcațiuni din Turcia în Cipru, în zonele aflate sub controlul guvernului. Numărul total de sosiri din Turcia în UE în 2019 (la 5 martie 2019) este de 5 094, față de 3 153 de sosiri în aceeași perioadă a anului trecut. Această cifră include 5 054 de sosiri în Grecia (3 509 pe cale maritimă și 1 545 pe cale terestră) și 40 de sosiri în Bulgaria[11]. Conform informațiilor furnizate de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), în 2019 s-au înregistrat, până acum, 3 decese ale migranților în Mediterana de Est (numărul deceselor a fost de 174 în 2018, 62 în 2017 și 434 în 2016).

Continuă relocările din Turcia către UE în cadrul mecanismului „unu la unu”[12], prevăzut în declarație. Numărul total de relocări efectuate începând cu data de 4 aprilie 2016 a ajuns la 20 002, dintre care 1 362 în 2019, 6 929 în 2018 și 8 975 în 2017. În ceea ce privește sistemul

[7] http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_fr.htm

[8] Decizia C(2016) 855 final a Comisiei din 10.2.2016 privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia de modificare a Deciziei C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015.

[9] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad_en

[10] https://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/eidhr_en.htm_en

[11] Date privind sosirile furnizate de statele membre ale UE și de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă.

[12] Conform Declarației UE-Turcia, pentru fiecare sirian returnat în Turcia din insulele grecești, un alt sirian este relocat din Turcia în UE, ținând seama de criteriile de vulnerabilitate definite de ONU.

de admisie umanitară pe bază de voluntariat, în urma aprobării, în decembrie 2017, a procedurilor standard de operare, toate elementele și condițiile sunt în prezent în vigoare pentru activarea sa, astfel cum se prevede în declarație.

Punerea în aplicare deplină și durabilă a declarației necesită eforturi continue și voință politică din partea tuturor părților.

2. Funcționarea instrumentului

Instrumentul este un mecanism de coordonare care permite mobilizarea rapidă, eficace și eficientă a asistenței acordate de UE refugiaților din Turcia. Instrumentul asigură mobilizarea optimă a instrumentelor de finanțare existente ale UE, fie sub formă de ajutor umanitar, fie sub formă de asistență pentru dezvoltare, pentru a răspunde nevoilor refugiaților și ale comunităților-gazdă într-o manieră cuprinzătoare și coordonată[13].

Comitetul director al instrumentului oferă orientări strategice privind prioritățile, tipurile de acțiuni care urmează să fie sprijinite, sumele care urmează să fie alocate și instrumentele de finanțare care urmează să fie mobilizate și, după caz, privind condițiile referitoare la punerea în aplicare de către Turcia a angajamentelor pe care și le-a asumat în temeiul Planului comun de acțiune UE-Turcia din 29 noiembrie 2015[14] (denumit în continuarea „Planul comun de acțiune"). În 2018, cel de al treilea an de punere în aplicare a instrumentului, au avut loc trei reuniuni ale Comitetului director, și anume la 9 martie, la 18 iunie și la 30 noiembrie 2018. Următoarea reuniune a Comitetului director (cea de a doisprezecea) este planificată pentru luna mai 2019.

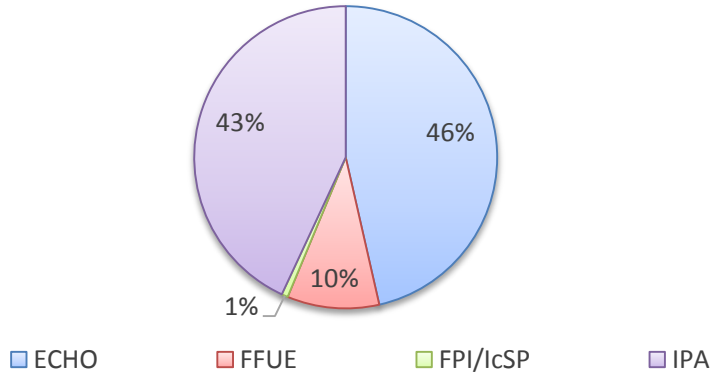
Principiile esențiale care ghidează punerea în aplicare a instrumentului sunt rapiditatea, eficiența și eficacitatea, asigurându-se totodată buna gestiune financiară. Durabilitatea intervențiilor efectuate în cadrul instrumentului și implicarea autorităților din Turcia sunt, de asemenea, importante. Identificarea domeniilor care trebuie să beneficieze în mod prioritar de asistență se bazează pe o evaluare cuprinzătoare și independentă a nevoilor[15], acordându-se o atenție specială grupurilor vulnerabile. Evaluarea nevoilor a fost actualizată în 2018[16].

Instrumentul coordonează finanțarea acordată din următoarele instrumente de finanțare externă: ajutorul umanitar[17], Instrumentul european de vecinătate[18], Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare[19], Instrumentul de asistență pentru preaderare[20] și Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace[21]. Măsurile finanțate din bugetul Uniunii sunt puse în aplicare în conformitate cu normele și reglementările financiare ale acesteia, care se aplică atât gestiunii directe, cât și celei indirecte.

---

[13] Decizia C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015, articolul 2 – Obiectivele instrumentului.
[14] A se vedea articolul 5 alineatul (1) din Decizia C(2015) 9500 a Comisiei, modificată prin Decizia C(2016)855 Comisiei.
[15] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf
[16] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[17] Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului privind ajutorul umanitar, JO L 163, 2.7.1996, p. 1.
[18] Regulamentul (UE) nr. 232/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument european de vecinătate, JO L 77, 15.3.2014, p. 27.
[19] Regulamentul (UE) nr. 233/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare, JO L 77, 15.3.2014, p. 44.
[20] Regulamentul (UE) nr. 231/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument de asistență pentru preaderare, JO L 77, 15.3.2014, p. 11.
[21] Regulamentul (UE) nr. 230/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace, JO L 77, 15.3.2014, p. 1.

În cadrul primei tranșe a instrumentului, defalcarea finanțării pe instrumente ale UE[22] este următoarea:

Punerea în aplicare a asistenței este condiționată de respectarea strictă de către Turcia a angajamentelor prevăzute în Planul comun de acțiune și în declarație.

3. Capacitatea financiară, durata și natura finanțării

Bugetul total coordonat de instrument este de 6 miliarde EUR (3 miliarde EUR pentru perioada 2016-2017 și 3 miliarde EUR pentru perioada 2018-2019). Prima tranșă a mobilizat 1 miliard EUR din bugetul UE și 2 miliarde EUR din partea statelor membre[23]. Pentru cea de a doua tranșă, bugetul UE furnizează 2 miliarde EUR, iar statele membre pun la dispoziție 1 miliard EUR[24].

Din suma de 1 miliard EUR furnizată din bugetul UE pentru perioada 2016-2017, s-au mobilizat 250 de milioane EUR în 2016 și 750 de milioane EUR în 2017. Din suma de 2 miliarde EUR furnizată din bugetul UE pentru 2018, s-au mobilizat 550 de milioane EUR în 2018, soldul urmând să fie mobilizat în 2019.

Pentru prima tranșă, statele membre au contribuit la instrument cu 677 de milioane EUR în 2016, cu 847 de milioane în 2017 și cu 396 de milioane EUR în 2018. Soldul de 80 de milioane EUR va fi plătit în 2019. Pentru cea de a doua tranșă, statele membre au contribuit cu 68 de milioane EUR în 2018, restul plăților fiind planificate pentru perioada 2019-2023. Contribuțiile statelor membre se efectuează direct la bugetul general al UE sub forma veniturilor alocate externe, în temeiul articolului 21 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul financiar, și se alocă liniilor bugetare aferente Instrumentului de asistență pentru preaderare și ajutorului umanitar.

Există în continuare o corelație satisfăcătoare între ritmul în care statele membre își achită contribuțiile *către* instrument și ritmul plăților finanțate de contribuțiile respective *din* instrument.

---

[22] Contribuțiile Instrumentului european de vecinătate și cele ale Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD) au fost transferate și executate în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și, respectiv, al Fondului fiduciar al UE. În principiu, toate contribuțiile instrumentului la Fondul fiduciar al UE (din IPA și, într-o mică măsură, din ICD) au fost executate ca asistență fără caracter umanitar.

[23] Repartizarea totală a contribuției statelor membre este publicată la adresa: https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[24] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

4. Cea de a doua tranșă a instrumentului

Mobilizarea primei tranșe a instrumentului a fost un succes, cele 3 miliarde EUR prevăzute în bugetele pentru 2016 și 2017 fiind contractate[25] și pe deplin operaționale până la sfârșitul anului 2017. Declarația UE-Turcia din martie 2016 a precizat faptul că, odată ce aceste resurse sunt pe punctul de a fi utilizate integral și cu condiția ca toate angajamentele să fi fost respectate, UE va mobiliza, până la sfârșitul anului 2018, fonduri suplimentare destinate instrumentului în valoare de 3 miliarde EUR.

Dat fiind faptul că primele 3 miliarde EUR fuseseră contractate integral la sfârșitul anului 2017 și pentru a asigura continuitatea proiectelor din cadrul instrumentului și acordarea unui sprijin neîntrerupt refugiaților, Comisia a adoptat, în martie 2018, o decizie privind o a doua alocare în valoare de 3 miliarde EUR destinată Instrumentului pentru refugiații din Turcia, cu aceeași repartizare a contribuțiilor ca și prima tranșă[26]. În urma unui acord cu statele membre privind Înțelegerea comună actualizată din 18 iulie 2018, Comisia a adoptat, la 24 iulie 2018, o decizie modificată de mobilizare a sumei de 2 miliarde EUR din bugetul Uniunii în perioada 2018-2019, statele membre trebuind să furnizeze soldul de 1 miliard EUR, sub formă de venituri alocate externe[27].

Programarea

Pentru a valorifica rezultatele concrete ale primei tranșe a instrumentului și pentru a asigura o continuare fără sincope și eficientă a programării celei de a doua tranșe, statele membre au aprobat, în cadrul reuniunii Comitetului director din iunie 2018, o notă conceptuală strategică actualizată[28]. Comitetul director a analizat constatările evaluării actualizate a nevoilor[29], elaborată în urma organizării, în prima jumătate a anului, a unor consultări ample ale părților interesate[30], și alte documente relevante[31].

Raportul evaluării actualizate a nevoilor identifică nevoile prioritare și lacunele care persistă în răspunsul privind nevoile refugiaților și oferă îndrumări utile pentru programarea celei de a doua tranșe a instrumentului. Raportul actualizează evaluarea comandată de Comisie în iunie 2016. Acesta face bilanțul nevoilor refugiaților și ale comunităților-gazdă, astfel cum au evoluat aceste nevoi din 2016, și identifică domeniile în care este necesară asistență suplimentară. Raportul concluzionează că principalele domenii asupra cărora trebuie să se concentreze eforturile sunt în continuare protecția, nevoile de bază și mijloacele de trai, sănătatea, educația și infrastructura municipală.

---

[25] Cu excepția sumei de aproximativ 20 de milioane EUR, reprezentând cheltuieli administrative în curs, precum și cheltuieli aferente asistenței tehnice, comunicării, monitorizării, evaluării și auditului care pot fi angajate și contractate pe întreaga durată de viață a instrumentului.

[26] Decizia C(2018) 1500 final a Comisiei privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia, de modificare a Deciziei C(2015) 9500 a Comisiei în ceea ce privește contribuția la Instrumentul pentru refugiații din Turcia - 14.3.2018.

[27] Decizia C(2018) 4959 final a Comisiei privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia, de modificare a Deciziei C(2015) 9500 a Comisiei în ceea ce privește contribuția la Instrumentul pentru refugiații din Turcia - 24.7.2018.

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf

[29] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

[30] Raportul final al evaluării actualizate a nevoilor a fost publicat la 31 octombrie 2018.

[31] În special Comunicarea din 2016 intitulată „Vieți demne” privind strămutarea forțată și dezvoltarea [COM(2016) 234 final] și concluziile însoțitoare ale Consiliului (Concluziile Consiliului privind abordarea UE în ceea ce privește strămutarea forțată și dezvoltarea), mai 2016.

Nota conceptuală strategică (denumită în continuare „nota”) este menită să ofere un cadru strategic pentru programarea și execuția celei de a doua tranșe a instrumentului, acordând o atenție specială includerii și autonomiei ca obiective principale. Nota a confirmat necesitatea unei cooperări strânse între instrumentele guvernamentale, de dezvoltare și umanitare pentru a identifica soluții mai sustenabile și durabile în contextul unei crize prelungite și dincolo de durata de viață a instrumentului și de plata celor 6 miliarde EUR. Acest lucru presupune ca în cadrul instrumentului să se efectueze o reorientare strategică, de la ajutorul umanitar la asistența pentru dezvoltare. Ar trebui să se acorde o atenție specială furnizării de sprijin socioeconomic durabil și oportunităților de asigurare a mijloacelor de trai, precum și consolidării capacității comunităților-gazdă de a-i primi pe refugiați, sprijinind în același timp coeziunea socială. Autoritățile din Turcia și Comisia ar trebui să depună eforturi pentru a asigura durabilitatea proiectelor instrumentului, după încheierea acestuia. În plus, sistemul național din Turcia ar trebui să fie pregătit să preia punerea în aplicare a asistenței acordate în cadrul instrumentului pentru a se asigura soluții durabile și accesul echitabil la drepturi și servicii.

Programarea celei de a doua tranșe urmărește să reflecte recomandările formulate în Raportul special al Curții de Conturi Europene privind instrumentul[32], publicat în noiembrie 2018 (a se vedea și secțiunea „Audit” de mai jos). Curtea a pus un accent special pe necesitatea unei strategii comune pentru a mobiliza componenta umanitară și componenta de dezvoltare ale instrumentului, pentru a anticipa tranziția de la finanțarea acordată în cadrul instrumentului către autoritățile naționale și pentru a asigura durabilitatea rezultatelor instrumentului dincolo de durata de viață a acestuia.

Ca un prim pas în mobilizarea sprijinului suplimentar oferit în cadrul celei de a doua tranșe a instrumentului, Comisia a adoptat o măsură specială privind educația în iulie 2018, după consultarea Comitetului de gestionare a Instrumentului de asistență pentru preaderare. Măsura specială a alocat 400 de milioane EUR pentru accesul continuu al refugiaților la educație de calitate[33]. Obiectivul este de a spori în continuare accesul refugiaților care locuiesc în Turcia, inclusiv al adulților, la servicii de educație de calitate și favorabile incluziunii și de a sprijini integrarea acestora în sistemul de învățământ din Turcia, promovând astfel coeziunea socială. Această măsură se bazează pe sprijinul anterior acordat domeniului educației, în special pe primul grant direct în valoare de 300 de milioane EUR furnizat Ministerului Educației Naționale, intitulat „Promovarea integrării copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia” (PICTES).

Măsura specială a fost modificată în noiembrie 2018 pentru a include o finanțare suplimentară în valoare de 100 de milioane EUR pentru infrastructura școlară esențială, astfel încât să se poată acoperi nevoile în materie de săli de clasă și spații educaționale[34]. În decembrie 2018, s-au lansat două cereri de exprimare a interesului în domeniul sprijinului socioeconomic și al infrastructurii municipale, cu un buget de 465 de milioane EUR și, respectiv, de 380 de milioane EUR. Comisia a lansat Planul de punere în aplicare a ajutorului umanitar[35] aferent anului 2018, care identifică fondurile disponibile și partenerii potențiali pentru componenta umanitară a instrumentului. Pregătirile în vederea furnizării unei asistențe suplimentare în domeniile sprijinului socioeconomic și sănătății au continuat în paralel și ar trebui să fie confirmate în cursul celui de al doilea trimestru al anului 2019, acordându-se o atenție

[32] Raportul Curții de Conturi Europene: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_ro.pdf
[33] Măsura specială privind educația C(2018)4960 final din 24.7.2018.
[34] Măsura specială modificată privind educația C(2018) 8254 final din 11.12.2018.
[35] https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/echo_tur_bud_2018_91000_v2.pdf

specială asigurării tranziției de la sprijinul oferit sub formă de transfer de numerar către autonomie și participare activă pe piața forței de muncă.

5. Punerea în aplicare a instrumentului

Punerea în aplicare a instrumentului are două componente, ajutorul umanitar și asistența pentru dezvoltare, sumele alocate în cadrul primei tranșe pentru fiecare componentă fiind de aproximativ 1,4 miliarde EUR și, respectiv, 1,6 miliarde EUR.

Ajutorul umanitar este destinat celor mai vulnerabili refugiați, oferindu-le un sprijin previzibil și demn, care să le satisfacă nevoile de bază și să le asigure protecția. Acesta remediază și lacunele în materie de furnizare de servicii, prin intermediul agențiilor specializate și al partenerilor din domeniul sănătății și al educației în situații de urgență.

Asistența pentru dezvoltare sprijină nevoile pe termen mai lung în domeniile sănătății, educației și dezvoltării socioeconomice a refugiaților, în special în ceea ce privește accesul la servicii publice și la oportunități de asigurare a mijloacelor de trai. Aceasta se axează, de asemenea, pe grupurile vulnerabile și include dimensiunea de gen în cadrul intervențiilor, de exemplu prin asigurarea protecției femeilor și a fetelor împotriva violenței sexuale și a celei bazate pe gen și prin îmbunătățirea accesului la asistență în domeniul sănătății sexuale și reproductive.

Se acordă o atenție specială refugiaților și solicitanților de azil care nu au cetățenie siriană. Intervențiile efectuate în cadrul instrumentului urmăresc întotdeauna să implice comunitățile locale care găzduiesc refugiați.

Finanțarea în valoare de 3 miliarde EUR alocată în cadrul primei tranșe a instrumentului pentru perioada 2016-2017 a fost integral angajată și contractată[36], fiind puse în aplicare 72 de proiecte, care au dat rezultate concrete. La sfârșitul anului 2018, din suma de 3 miliarde EUR se cheltuiseră peste 2 072 de miliarde EUR, soldul urmând să fie plătit în cursul punerii în aplicare a proiectelor din cadrul instrumentului până la jumătatea anului 2021.

Pentru informații complete, a se vedea tabelul proiectelor, publicat online[37].

Din suma de 3 miliarde EUR alocată în cadrul celei de a doua tranșe a instrumentului pentru perioada 2018-2019, 1,2 miliarde EUR au fost angajate începând cu luna februarie 2019, 450 de milioane EUR fiind contractate și 150 de milioane EUR fiind plătite la sfârșitul anului 2018.

Asistența acordată în cadrul instrumentului este mobilizată pe întreg teritoriul Turciei, dar se concentrează în special asupra celor zece provincii care sunt cele mai afectate - Istanbul, Sanliurfa, Hatay, Gaziantep, Mersin, Adana, Bursa, Kilis, Izmir și Kahramanmaras[38]. Asistența acordată în cadrul instrumentului tinde să fie furnizată în principal refugiaților și migranților din afara taberelor.

[36] Cu excepția sumei de aproximativ 20 de milioane EUR, reprezentând cheltuieli administrative în curs, precum și cheltuieli aferente asistenței tehnice, comunicării, monitorizării, evaluării și auditului care pot fi angajate și contractate pe întreaga durată de viață a instrumentului.

[37] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf

[38] Informațiile privind repartizarea pe provincii a refugiaților sirieni sunt disponibile la adresa: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

5.1 Ajutorul umanitar

Ajutorul umanitar oferit de UE este ghidat de Consensul european privind ajutorul umanitar din 2007[39], care prevede că UE, în calitate de actor umanitar, aderă la principiile umanitare ale umanității, neutralității, imparțialității și independenței, astfel cum se prevede la articolul 214 din TFUE și în Regulamentul nr. 1257/96 privind ajutorul umanitar[40], [41].

În cadrul componentei umanitare a instrumentului, s-au alocat în prima tranșă 1 389 de miliarde EUR și s-au încheiat contractate cu 19 parteneri pentru toate cele 45 de proiecte umanitare, care acoperă satisfacerea nevoilor de bază, protecția, educația și sănătatea celor mai vulnerabili refugiați din Turcia. Până în prezent s-au plătit 1,11 miliarde EUR, de care au beneficiat în total 1 561 940 de refugiați[42]. În cadrul celei de a doua tranșe, s-au alocat până în prezent 690 de milioane EUR pentru nevoile de bază, protecție, educație și sănătate. În 2018 s-au contractat primele 50 de milioane EUR, destinate unui număr de 11 proiecte în domeniile sănătății și protecției. Planul de punere în aplicare a ajutorului umanitar pentru 2018 a inclus fonduri umanitare în valoare de 51,17 milioane EUR în cadrul instrumentului (50 de milioane EUR din cea de a doua tranșă și 1,17 milioane EUR realocate din fondurile necheltuite în cadrul proiectelor din prima tranșă)[43]. Mai jos sunt prezentate câteva dintre principalele rezultate obținute în 2018 în domeniul ajutorului umanitar[44].

Plasa de siguranță socială de urgență

UE a continuat să răspundă nevoilor refugiaților cu un grad ridicat de vulnerabilitate socioeconomică prin intermediul Plasei de siguranță socială de urgență. Aceasta este un program de asistență socială umanitară prin care refugiaților vulnerabili li se oferă un card de debit cu care pot să retragă direct, în fiecare lună, numerar pe care îl pot folosi în scopuri multiple și fără restricții. În ianuarie 2019, peste 1,5 milioane de persoane au beneficiat de transferuri lunare de numerar prin intermediul acestui program.

Educația în situații de urgență

UE continuă să faciliteze accesul refugiaților la sistemele formale de educație prin reducerea barierelor și prin asigurarea mijloacelor menite să le permită copiilor aflați în situație de risc să meargă la școală. Lansat în 2017, programul „Transferuri condiționate de numerar pentru educație”[45] este cel mai amplu program finanțat vreodată de UE privind educația în situații de urgență și își depășește obiectivele inițiale. În februarie 2019, familiile a peste 470 000 de copii care merg la școală au beneficiat de sprijinul financiar acordat prin intermediul programului „Transferuri condiționate de numerar pentru educație”. În plus, în decembrie 2018, în medie 6 768 de copii au beneficiat lunar de sprijin pentru transportul școlar și 9 267 de copii refugiați au participat la activități de educație nonformală. Printre aceste activități s-au numărat cursuri de educație nonformală în limba turcă și/sau în limba arabă, inițiative de învățare la domiciliu, programe de învățare accelerată și grupuri de

[39] Declarația comună a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre.
[40] Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 privind ajutorul umanitar.
[41] Ajutorul umanitar acordat de Comisia Europeană se bazează pe planuri anuale de punere în aplicare a ajutorului umanitar specifice fiecărei țări. Cadrul de cooperare dintre Comisie și partenerii acesteia în domeniul ajutorului umanitar este stabilit de acordurile-cadru financiare și administrative ale Comisiei încheiate cu organizații internaționale și de acordurile-cadru de parteneriat încheiate cu organizații neguvernamentale.
[42] Această cifră îi include atât pe refugiații care au beneficiat de Plasa de siguranță socială de urgență, cât și pe refugiații cărora li s-a acordat sprijin în cadrul unor programe similare anterioare.
[43] Disponibile la adresa: https://ec.europa.eu/echo/financing-decisions-hips-2018_en
[44] Este posibil ca refugiații să fi beneficiat de mai multe servicii, cifrele totale neținând seama de suprapuneri.
[45] https://ec.europa.eu/echo/blog/turkey-conditional-cash-transfer-education-programme-increases-school-attendance-syrian-and_en

pregătire a temelor pentru acasă. Aceste programe vor facilita intrarea copiilor în sistemul de învățământ formal, la un nivel adecvat vârstei lor.

Sănătate

UE s-a concentrat pe eliminarea eventualelor lacune în furnizarea de servicii de asistență medicală primară, precum și pe furnizarea de servicii de care au nevoie în mod expres refugiații și alte persoane aflate într-o situație îngrijorătoare. De la lansarea instrumentului și până în octombrie 2018, s-au acordat, în total, 873 365 de consultații de asistență medicală primară pentru refugiați, în provinciile în care aceștia se află în număr foarte mare. În plus, 40 705 femei însărcinate au beneficiat de 84 714 consultații medicale prenatale, 105 315 refugiați au beneficiat de servicii de îngrijire a sănătății mintale și de sprijin psihosocial, iar 13 075 de refugiați au beneficiat de servicii postoperatorii și de recuperare.

Protecție

UE continuă să finanțeze proiecte menite să sprijine accesul refugiaților la înregistrare și la servicii și să răspundă nevoilor grupurilor și persoanelor aflate într-o situație de risc. De exemplu, datorită sprijinului acordat în cadrul instrumentului, Direcția Generală din Turcia pentru Gestionarea Migrației a verificat datele a peste 2,6 milioane de refugiați care locuiesc în Turcia.

5.2 Asistența pentru dezvoltare

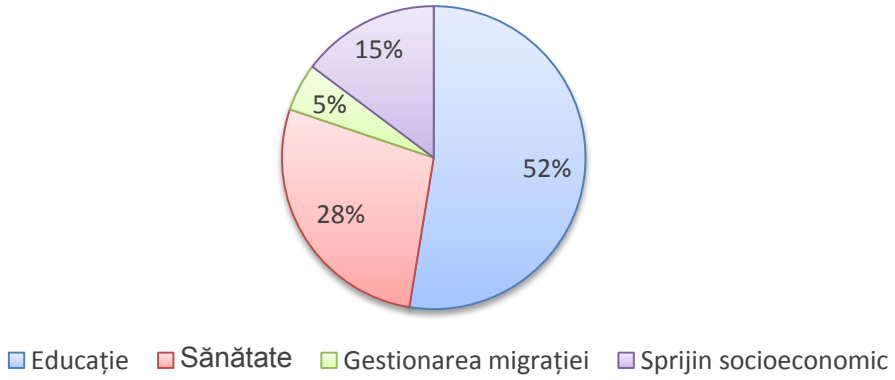
În cadrul componentei de dezvoltare a instrumentului, punerea în aplicare a 26 de proiecte contractate în cadrul primei tranșe continuă să înregistreze progrese satisfăcătoare, două contracte fiind deja executate. Plățile către partenerii de punere în aplicare au ajuns la 943 de milioane EUR dintr-un total de 1,6 miliarde EUR alocate asistenței pentru dezvoltare în cadrul primei tranșe[46]. În cadrul celei de a doua tranșe a instrumentului, s-au contractat 400 de milioane EUR pentru a continua activitățile care sporesc accesul refugiaților care locuiesc în Turcia la servicii de educație favorabile incluziunii și de calitate, precum și pentru a sprijini integrarea acestora în sistemul de învățământ din Turcia și pentru a promova coeziunea socială. În plus, s-au angajat 100 de milioane EUR ca sprijin pentru infrastructura școlară, astfel încât aceasta să poată acoperi nevoile în materie de săli de clasă și spații educaționale. În domeniul sprijinului socioeconomic și al infrastructurii municipale s-au alocat 465 de milioane EUR și, respectiv, 380 de milioane EUR.

Pe lângă alocarea gestionată direct prin Instrumentul de asistență pentru preaderare[47], componenta destinată dezvoltării din cadrul instrumentului sprijină o serie de măsuri ascendente prin intermediul a 15 proiecte, suma totală alocată pentru acestea în cadrul Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană fiind de 293 de milioane EUR.

[46] Această cifră include și decontările din cadrul proiectelor puse în aplicare prin Fondul fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană, dar care nu au fost încă încasate din bugetul UE.

[47] Fondurile din Instrumentul de asistență pentru preaderare alocate în cadrul instrumentului sunt gestionate în conformitate cu normele privind acțiunile externe prevăzute în partea a doua titlul IV din Regulamentul financiar și cu normele de aplicare a acestuia. Pentru mai multe informații, a se vedea cel de al doilea raport anual privind instrumentul.

Defalcarea pe domenii prioritare a alocărilor aferente componentei fără caracter umanitar a instrumentului este următoarea:

Învățământ

UE sprijină toate etapele sistemului de învățământ, începând cu nivelul preșcolar și până la învățământul superior, astfel încât să nu fie sacrificată nicio generație de tineri.

Punerea în aplicare a proiectului PICTES[48] - un grant direct în valoare de 300 de milioane EUR acordat Ministerului Educației Naționale din Turcia pentru a promova integrarea copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia - a continuat în cursul anului școlar 2018, depășind în multe domenii obiectivele acțiunii, cuantificate prin intermediul unor indicatori. De exemplu, cursurile de predare a limbii turce s-au încheiat cu un examen de evaluare a cunoștințelor la care au participat aproape 400 000 de elevi până la sfârșitul lunii septembrie 2018. În total, peste 16 000 de elevi au beneficiat de cursuri de recuperare și de peste 43 000 de cursuri de sprijin. Până la sfârșitul lunii septembrie 2018, beneficiaseră de formare în cadrul proiectului peste 19 000 de cadre didactice și de administratori ai Ministerului Educației. Aceste activități vor continua în cadrul contractului PIKTES II[49], semnat în decembrie 2018. Această acțiune, în valoare totală de 400 de milioane EUR, este menită să asigure faptul că, pentru încă trei ani școlari, copii refugiați care locuiesc în Turcia au acces la educație de calitate și favorabilă incluziunii. În plus, acțiunea va sprijini integrarea copiilor în sistemul de învățământ din Turcia, promovând în același timp coeziunea socială, inclusiv pentru adulți. O a doua acțiune, în valoare de 100 de milioane EUR, va spori intervențiile în domeniul infrastructurii școlare în zonele în care trăiesc un număr mare de refugiați. Înregistrează progrese lucrările de construcție a școlilor, efectuate în cadrul programelor existente. Sunt în curs de desfășurare lucrările de construcție a 136 de școli cu structură solidă și a 50 de școli din module prefabricate. Până în decembrie 2018, fuseseră finalizate 33 de școli din module prefabricate. De asemenea, lucrările de construcție a trei școli cu structură solidă se află într-un stadiu foarte avansat.

În plus, în decembrie 2018, numărul cadrelor didactice voluntare siriene care primiseră lunar stimulente financiare era de aproape 6 000, iar numărul copiilor care beneficiaseră de educație timpurie în cadrul comunității și la domiciliu era de peste 14 000.

[48] PICTES este acronimul pentru *Promoting Integration of Syrian children into Turkish Education System* („Promovarea integrării copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia"). Acesta este un grant direct în valoare de 300 de milioane EUR acordat Ministerului Educației Naționale din Turcia pentru a promova integrarea copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia.

[49] PIKTES este acronimul pentru *Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System* („Promovarea integrării copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia"). Acesta este un grant direct în valoare de 400 de milioane EUR acordat Ministerului Educației Naționale din Turcia pentru a promova integrarea copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia.

Pentru a le oferi refugiaților oportunități în domeniul învățământului superior, 476 de studenți primesc burse universitare prin intermediul a trei proiecte și se preconizează că numărul studenților care vor beneficia de sprijin financiar va crește în anul universitar 2019.

Sănătate

Principalul pilon al asistenței oferite în domeniul prioritar al sănătății este proiectul SIHHAT[50], finanțat prin acordarea unui grant direct în valoare de 300 de milioane EUR Ministerului Sănătății din Turcia. Acest proiect vizează să asigure accesul refugiaților la servicii de asistență medicală. În decembrie 2018, datorită intervențiilor efectuate în cadrul instrumentului, numărul de membri ai personalului medical era de 2 569[51] (dintre care 69 % erau refugiați sirieni). Aceștia își desfășoară activitatea în cadrul a 178 de unități medicale pentru migranți, dintre care 45 sunt unități medicale extinse pentru migranți care oferă servicii de asistență medicală secundară de bază. De asemenea, se înregistrează progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a proiectelor de infrastructură de sănătate, fiind în curs proceduri de ofertare pentru construirea a două spitale de stat (în Kilis și Hatay). Se preconizează că aceste spitale, care ar urma să aibă în total 500 de paturi, se vor deschide în iunie 2021.

Sprijinul socioeconomic

Activitatea privind asigurarea mijloacelor de trai și sprijinul socioeconomic joacă un rol esențial în integrarea refugiaților în societatea turcă și favorizează coeziunea economică și socială atât de necesară. Întrucât barierele lingvistice constituie un obstacol major în calea integrării eficace a refugiaților, acestora li se oferă, în cadrul instrumentului, lecții de limbă turcă. Sprijinul total acordat în cadrul primei tranșe a instrumentului s-a ridicat la 196,6 milioane EUR, repartizate între opt proiecte[52]. Sprijinul acordat în acest domeniu ar trebui să sporească în mod semnificativ în cadrul celei de a doua tranșe, pentru a se asigura durabilitatea și îmbunătățirea integrării. În decembrie 2018 a fost lansată o cerere de exprimare a interesului în domeniul sprijinului socioeconomic[53], alocându-se 465 de milioane EUR pentru proiecte care ar trebui să stimuleze reziliența și autonomia refugiaților.

Un proiect în valoare de 50 de milioane EUR, derulat de Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), oferă un acces sporit la educație și formare profesională de calitate și favorabilă incluziunii pentru refugiați și adolescenți turci în ramurile profesionale cu o cerere ridicată pe piața forței de muncă. În paralel, un proiect al Băncii Mondiale în valoare de 50 de milioane EUR vizează să sprijine îmbunătățirea capacității de inserție profesională și a integrării pe piața forței de muncă a refugiaților și a comunităților-gazdă din Turcia. Sprijinul instituțional pentru serviciile de ocupare a forței de muncă sporesc capacitatea agenției turce de ocupare a forței de muncă de a oferi consiliere și asistență în căutarea unui loc de muncă, precum și capacitatea direcțiilor din cadrul Ministerului Familiei, Muncii și Serviciilor Sociale din Turcia de a monitoriza acordarea de permise de muncă și prestarea de servicii în materie de ocupare a forței de muncă. În plus, autoritățile din Turcia primesc sprijin pentru a consolida capacitatea de a evalua cererea de competențe în provinciile selectate în care locuiesc un

[50] SIHHAT este acronimul pentru *Improving the health status of the Syrian population under temporary protection and related services* („Îmbunătățirea stării de sănătate a populației siriene care face obiectul protecției temporare și a serviciilor conexe”). Acest proiect este pus în aplicare de autoritățile din Turcia.

[51] 118 specialiști, 482 de practicieni, 754 de moașe/asistenți medicali, 892 de membri ai personalului bilingv care acordă sprijin pacienților, 323 de membri ai personalului auxiliar.

[52] A se vedea tabelul proiectelor pe site-ul web al NEAR, cu excepția proiectelor enumerate ca sprijin pentru educație/sprijin socioeconomic.

[53] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/call_for_expression_of_interest_-_socio-economic_support.zip

număr mare de refugiați și pentru a stimula activitățile de creare de locuri de muncă și de antreprenoriat.

Prin intermediul Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană, o serie de proiecte acoperă domenii-cheie, cum ar fi serviciile pentru adulți de învățare a limbii turce, certificarea competențelor și orientarea profesională, corelarea cererii cu oferta de locuri de muncă, acordarea de sprijin pentru IMM-uri, antreprenoriatul și crearea de locuri de muncă etc.

Pentru a spori reziliența și autonomia refugiaților și a comunităților-gazdă, centrele comunitare finanțate în cadrul instrumentului oferă, de asemenea, o gamă largă de servicii, de la cursuri de formare la servicii de informare și îndrumare și la evenimente culturale și de stabilire de contacte. În plus, în ianuarie 2019 a avut loc o conferință privind modalitățile de consolidare a răspunsului privind nevoile refugiaților din Turcia care să ia în considerare dimensiunea de gen, în contextul unui proiect al ONU privind femeile, aflat în curs de derulare. Acest proiect vizează emanciparea și sporirea capacității de reziliență a femeilor și fetelor din Siria și consolidarea coeziunii sociale cu comunitățile-gazdă din Turcia.

Aspectele legate de gen ale proiectelor derulate în cadrul instrumentului

Genul este un aspect important în programarea proiectelor derulate în cadrul Instrumentului pentru refugiații din Turcia. Intervențiile efectuate în cadrul instrumentului vizează promovarea egalității de șanse între bărbați și femei, precum și între băieți și fete, ori de câte ori este posibil. Datele defalcate pe gen sunt colectate pentru a monitoriza acest aspect și s-au derulat unele acțiuni specifice în acest domeniu. S-au depus eforturi pentru a alinia acțiunile instrumentului cu obiectivele tematice prevăzute în Planul de acțiune pentru egalitatea de gen aferent perioadei 2016-2020. Printre acestea se numără combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, accesul egal al fetelor și femeilor la educație de calitate și la educație și formare profesională fără discriminare, precum și sprijinul acordat organizațiilor de femei și organizațiilor societății civile care își desfășoară activitatea în domeniul egalității de gen și al emancipării femeilor și fetelor. Instrumentul colaborează cu parteneri de punere în aplicare cu o experiență solidă în acest domeniu, printre care se numără Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Entitatea Națiunilor Unite pentru Femei și Organizația Internațională a Muncii (OIM). De exemplu, UNICEF oferă servicii sociale esențiale copiilor, în mod expres fetelor și femeilor și familiilor acestora, urmând o abordare axată pe o interpretare mai generală a rolurilor de gen în cadrul familiei și al societății.

Gestionarea migrației

Instrumentul a acoperit costurile cu gestionarea returnării (transport și găzduire) a 212 sirieni și a 1 076 de persoane care nu aveau cetățenie siriană, precum și costurile cu echipamentele logistice și lucrările efectuate în centre de cazare care găzduiesc 750 de persoane. În perioada cuprinsă între luna august 2017 și sfârșitul lunii septembrie 2018, 119 173 de migranți au beneficiat de acest tip de asistență acordată în cadrul instrumentului. Sprijinul acordat de UE în cadrul instrumentului a contribuit, de asemenea, la sporirea capacității pazei de coastă turce de a efectua operațiuni de căutare și salvare. În 2018 s-au furnizat șase ambarcațiuni de salvare și 1 081 de membri ai personalului pazei de coastă turce au urmat cursuri de formare în domeniul standardelor umanitare. Ambele proiecte au fost finanțate în cadrul primei tranșe a instrumentului. În cadrul celei de a doua tranșe nu s-au prevăzut în mod expres fonduri pentru acest domeniu.

6. Monitorizare și evaluare

Sistemul de monitorizare și evaluare al instrumentului a fost conceput să fie pus în aplicare în mod treptat.

Cadrul privind rezultatele

Cadrul privind rezultatele instrumentului reflectă logica de intervenție a acestuia și se bazează pe cadrul strategic al instrumentului, precum și pe acțiunile programate și pe cadrele logice ale acestora. Cadrul privind rezultatele a fost elaborat în perioada august 2016-martie 2017, în consultare cu principalele părți interesate, inclusiv cu Comitetul director al instrumentului, cu autoritățile competente ale Turciei și cu serviciile Comisiei. O versiune finală a proiectului a fost prezentată Comitetului director în martie 2017.

Pe baza rezultatelor etapei-pilot de monitorizare și a finalizării contractării, cadrul privind rezultatele a fost îmbunătățit în continuare în 2018, în consultare cu părțile interesate operaționale, versiunea actualizată fiind prezentată Comitetului director al instrumentului în noiembrie 2018.

Monitorizarea și raportarea la nivelul instrumentului

Monitorizarea la nivelul instrumentului a fost lansată în primăvara anului 2017. Datele de monitorizare sunt generate la nivelul acțiunii de partenerii de punere în aplicare, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul fiecărui contract. O primă cerere de date de monitorizare a fost formulată în mai 2017, fiind urmată de trei cicluri-pilot de monitorizare și de raportare, lansate în 2017. În cadrul celei de a 11-a reuniuni a Comitetului director, a fost prezentat un raport de monitorizare privind realizările instrumentului până la 30 iunie 2018[54].

Primele câteva cicluri de colectare a datelor au fost concepute ca o etapă-pilot pentru indicatorii cadrului privind rezultatele instrumentului. Acestea au avut un rol esențial în familiarizarea partenerilor de punere în aplicare cu cerințele în materie de monitorizare și raportare ale instrumentului și pentru testarea fezabilității indicatorilor propuși. Este important de remarcat faptul că o cotă semnificativă a portofoliului de proiecte al instrumentului a fost contractată către sfârșitul anului 2017 și că punerea în aplicare a acțiunilor corespunzătoare a început abia în 2018.

Datele relevante pentru indicatorii cadrului privind rezultatele instrumentului sunt raportate de partenerii de punere în aplicare autorităților contractante, și anume delegației UE în Turcia, Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană și Comisiei, utilizând un model de monitorizare comun. Procesul de consolidare a datelor este sprijinit din punct de vedere tehnic de un instrument informatic intern (platforma de monitorizare a instrumentului), care permite agregarea automată, analizarea și vizualizarea datelor. În prezent, platforma face obiectul testării finale.

Autoritățile contractante și secretariatul instrumentului vizează standardizarea proceselor de colectare a datelor. Evaluarea măsurii în care anumite rezultate pot fi atribuite acțiunilor instrumentului este, de asemenea, problematică, date fiind amploarea și diversitatea intervențiilor, precum și numărul mare de părți interesate implicate. Pe scurt, gradul de realizare a rezultatelor specifice ale instrumentului este în continuare greu de măsurat.

[54] Cadrul privind rezultatele instrumentului - Raport de monitorizare.

Asistența tehnică pentru monitorizare

În mai 2017 a fost adoptată o decizie a Comisiei privind o măsură de sprijin referitoare la monitorizarea, evaluarea, auditul și comunicarea aferente Instrumentului pentru refugiații din Turcia[55]. Aceasta a permis furnizarea de asistență tehnică menită să sprijine monitorizarea și raportarea referitoare la Cadrul privind rezultatele instrumentului și la intervențiile specifice finanțate. Contractul de asistență tehnică pentru monitorizare a fost semnat în ianuarie 2018 și în prezent este în plină etapă de execuție. Sarcinile prevăzute în contract au două componente distincte. Prima componentă constă în sprijinirea activității de monitorizare la nivelul instrumentului. Aceasta cuprinde o examinare periodică a cadrului privind rezultatele, examinarea valorilor de referință și a valorilor-țintă, precum și examinarea metodelor de calcul al indicatorilor și a orientărilor conexe. Echipa de asistență tehnică are și sarcina de a sprijini secretariatul instrumentului în efectuarea analizei de prim nivel a datelor de monitorizare colectate trimestrial prin intermediul platformei de monitorizare a instrumentului și în elaborarea rapoartelor de monitorizare a instrumentului. Cea de a doua componentă a sarcinilor prevăzute în contract constă în sprijinirea delegației UE în îndeplinirea sarcinilor sale de monitorizare a acțiunilor/contractelor finanțate în cadrul instrumentului, inclusiv verificarea datelor prin efectuarea de controale la fața locului în cazul contractelor care fac obiectul gestiunii directe. Într-adevăr, dată fiind amploarea anumitor intervenții efectuate în cadrul instrumentului și repartizarea din punct de vedere geografic a activităților, delegația are nevoie de sprijin pentru efectuarea de controale la fața locului. Până la sfârșitul lunii decembrie 2018, fuseseră finalizate 50 de misiuni de monitorizare: 16 dintre acestea fuseseră efectuate în 2017 (inclusiv 2 misiuni de monitorizare axată pe rezultate) și 34 fuseseră efectuate în 2018 (inclusiv 3 misiuni de monitorizare axată pe rezultate și 8 misiuni efectuate de echipa de asistență tehnică). Peste 35 % din misiunile de monitorizare au vizat granturile directe acordate Ministerului Educației și Ministerului Sănătății din Turcia.

Monitorizarea tuturor acțiunilor finanțate în cadrul planurilor de punere în aplicare a ajutorului umanitar a fost efectuată de Comisie, în special de personalul Comisiei aflat pe teren în Turcia și de biroul regional al Comisiei din Amman. Până în noiembrie 2018, fuseseră finalizate 148 de misiuni de monitorizare la nivel de proiect. În plus față de indicatorii cadrului privind rezultatele pe baza căruia raportează partenerii, se transmit periodic și indicatori suplimentari referitori la protecție, care se publică, de asemenea, pe platforma pentru monitorizarea instrumentului.

Evaluare

Au fost finalizate opt evaluări la nivelul acțiunilor și al portofoliului instrumentului, iar trei evaluări sunt în desfășurare[56]. În plus, s-a finalizat o evaluare privind instrumentul și sunt în desfășurare două astfel de evaluări. Evaluările acoperă, în principal, ajutorul umanitar și asistența furnizată în cadrul Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană. În decembrie 2018, Comisia a lansat evaluarea strategică la jumătatea perioadei a instrumentului, care va avea loc în perioada 2019-2020. Obiectivul este de a evalua contribuția furnizată în cadrul instrumentului domeniilor prioritare ale educației, sănătății, sprijinului socioeconomic și gestionării migrației în perioada 2016-2019/2020. Se preconizează că această evaluare va

[55] Decizia de punere în aplicare C(2017) 3378 final a Comisiei din 23.5.2017 privind măsura de sprijin referitoare la monitorizarea, evaluarea, auditul și comunicarea aferente Instrumentului pentru refugiații din Turcia.

[56] Exemple: evaluarea răspunsului umanitar al Uniunii Europene la criza refugiaților din Turcia, 2016-2017; evaluarea Plasei de siguranță socială de urgență finanțată de DG ECHO în Turcia, noiembrie 2016-februarie 2018; evaluarea strategică la jumătatea perioadei a Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană.

furniza o analiză independentă globală a rezultatelor intermediare măsurate în raport cu obiectivele instrumentului, pentru a ține seama de lecțiile învățate și pentru a formula recomandări în vederea îmbunătățirii acțiunilor actuale și viitoare ale instrumentului.

7. Audit

Curtea de Conturi Europeană a lansat în mod oficial, la 17 octombrie 2017, un audit al performanței instrumentului. Raportul final al Curții a fost publicat la 13 noiembrie 2018. Auditul s-a axat pe complementaritatea asistenței acordate în cadrul instrumentului, pe punerea sa în aplicare și pe monitorizarea sa, precum și pe un eșantion de zece proiecte umanitare. Curtea s-a concentrat pe gestionarea primelor câtorva proiecte finanțate de instrument și pe rezultatele obținute până în prezent în cadrul componentei sale umanitare. Curtea a constatat că, într-un context dificil, instrumentul a mobilizat rapid fonduri pentru a oferi un răspuns prompt, dar că se putea îmbunătăți în continuare eficiența proiectelor umanitare, în special a proiectelor de asistență în numerar, și că instrumentul trebuia să optimizeze utilizarea fondurilor[57]. Curtea a adresat Comisiei o serie de recomandări, pe care aceasta le-a acceptat pe deplin și le pune deja în aplicare, în special în ceea ce privește reorientarea intervențiilor către asistența pentru dezvoltare (a se vedea secțiunea privind programarea).

8. Comunicare și vizibilitate

Încă de la lansarea instrumentului, vizibilitatea și comunicarea au constituit priorități-cheie. Instrumentul joacă un rol esențial în transmiterea mesajului că UE acordă un sprijin puternic și continuu refugiaților și comunităților-gazdă din Turcia. Strategia de comunicare din 2017 rămâne cadrul global pentru activitățile de comunicare, cu scopul de a spori vizibilitatea acțiunilor finanțate în cadrul instrumentului.

În 2018 au avut loc mai multe activități în materie de vizibilitate, inclusiv o vizită de presă, organizată în luna noiembrie 2018, la Istanbul și Gaziantep. Această vizită, la care au participat ziariști europeni și reprezentanți ai statelor membre, a beneficiat de o acoperire mediatică extinsă. Vizita a inclus numeroase deplasări la fața locului având ca obiect proiecte finanțate în cadrul instrumentului, precum și o ceremonie de deschidere care viza un proiect din sectorul sprijinului socioeconomic. În plus, delegația UE în Turcia a organizat în colaborare cu Semiluna Roșie din Turcia și cu clubul de fotbal „Galatasaray” o activitate cu o vizibilitate foarte ridicată, în cadrul căreia copii sirieni și turci au interacționat cu jucători de fotbal celebri în timpul antrenamentelor acestora și apoi au urmărit un meci de fotbal din campionatul național. Mesajele transmise de mass-media cu privire la acțiune au fost urmărite de 100 de milioane de persoane, două materiale video fiind difuzate prin intermediul platformelor de comunicare socială ale delegației[58].

De asemenea, au avut loc evenimente și ceremonii importante în Turcia și în Europa, organizate în colaborare cu partenerii din domeniul ajutorului umanitar. În luna iulie, la aeroportul din Bruxelles s-a organizat în colaborare cu UNICEF expoziția intitulată *Education - Our Future* („Educația - Viitorul nostru”). În cadrul acesteia s-au prezentat fotografii ale copiilor refugiați care beneficiază de programul finanțat de UE „Transferuri condiționate de numerar pentru educație” în Turcia. Expoziția a beneficiat de o acoperire mediatică extinsă

[57] Raportul Curții de Conturi Europene: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_ro.pdf

[58] S-au înregistrat 180 000 de vizualizări pe FB, 65 000 de vizualizări pe Twitter, 1 000 de like-uri pe Youtube și 65 000 de vizualizări pe conturi unice de Instagram.

atât în Turcia, cât și în Europa, informațiile referitoare la aceasta difuzându-se pe platformele de comunicare socială în rândul a 260 000 de persoane. În septembrie 2018, Programul Alimentar Mondial a lansat o campanie de comunicare intitulată *Incredible Ordinary* („Obișnuitul neobișnuit”), finanțată de UE, care viza sensibilizarea cetățenilor UE cu privire la programul Plasa de siguranță socială de urgență. Impactul acestui sprijin a fost adus la cunoștința publicului din UE, prin intermediul magazinului temporar (*pop-up shop*) *The #IncredibleOrdinary*, în Paris, Milano, Varșovia, Berlin și Amsterdam. În acest magazin temporar erau expuse produse în dreptul cărora puteau fi urmărite relatările a opt familii de refugiați care beneficiază de program. Cu propriile lor cuvinte, familiile explică de ce un obiect aparent obișnuit, pe care l-au putut obține datorită sprijinului acordat în cadrul programului Plasa de siguranță socială de urgență, avea pentru ele o importanță deosebită[59].

S-au realizat 25 de materiale video pentru a promova proiecte care pun accentul pe relatări privind subiecte de interes dintr-o perspectivă umană, oferindu-li-se refugiaților oportunitatea de a-și spune povestea. Aceste materiale video au fost publicate pe canalele YouTube ale delegației și ale Comisiei și au fost difuzate prin intermediul platformelor de comunicare socială în diverse ocazii[60]. În toamna anului trecut, emisiunea AidZone a postului de televiziune Euronews a difuzat un episod privind serviciile de sănătate finanțate de UE în beneficiul refugiaților sirieni afectați de conflicte, care a fost vizionat în întreaga Europă[61].

În plus, Comisia a emis cinci comunicate de presă, iar delegația a emis alte 17. Membrii Comitetului director au primit trimestrial buletine informative ale instrumentului, care conțin articole de actualitate privind activitățile instrumentului și o selecție de materiale video. De asemenea, s-au publicat articole și postări de blog privind subiecte de interes dintr-o perspectivă umană[62] și vizitele la nivel înalt ale UE legate de proiectele finanțate în cadrul instrumentului au beneficiat de o acoperire mediatică extinsă.

9. Concluzii și etapele următoare

Pachetul operațional al primei tranșe a instrumentului a fost contractat integral și până în martie 2019 fuseseră plătite peste 2 miliarde EUR. S-au înregistrat progrese importante în ceea ce privește mobilizarea celei de a doua tranșe, cu 1,2 miliarde EUR angajate, 450 de milioane EUR contractate și 150 de milioane EUR plătite până în martie 2019. Instrumentul continuă să furnizeze asistența atât de necesară refugiaților și comunităților-gazdă din Turcia. Următoarele etape sunt:

- punerea în aplicare eficace a tuturor proiectelor în beneficiul refugiaților și al comunităților-gazdă, în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare;
- furnizarea celei de a doua tranșe, cu punerea în aplicare a proiectelor până la jumătatea anului 2025;

[59] Pagina de web „Incredible Ordinary” și exemple de relatări: https://www.incredibleordinary.org/
https://www.youtube.com/watch?v=80IhP3g4PiY&list=PL3xTi8eO-wuv5sFdgYdrGeI-DK7FtZz2f
[60] Canalul specific al delegației, cu exemple de materiale video:
https://www.youtube.com/channel/UC6FP0xxlSG8xtesxTG_xjkg
https://www.youtube.com/watch?v=ofRVziiCVss
https://www.youtube.com/watch?v=BR6AgSF8AJ4
https://www.youtube.com/watch?v=McaZl5tZAOM
https://www.youtube.com/watch?v=HQXZUPgl6Hk
[61] Episodul emisiunii AidZone a postului de televiziune Euronews: https://youtu.be/Sq3xkKXjBoc
[62] https://www.avrupa.info.tr/en/news/looking-inspiration-start-over-7487
https://www.avrupa.info.tr/en/learning-language-key-new-life-7410

- asigurarea operaționalității depline a sistemului complet de monitorizare;
- continuarea desfășurării activităților de comunicare;
- întrunirea cu regularitate a Comitetului director. Următoarele reuniuni sunt planificate pentru primăvara și toamna anului 2019.